

**UCHWAŁA NR V/41/19
RADY GMINY POŚWIĘTNE**

z dnia 18 stycznia 2019 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994, poz.1000, poz. 1349, poz.1432, poz. 2500) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) Rada Gminy Poświętne uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poświętne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Kazimierz Wiechecki

Załącznik do Uchwały Nr V/41/19
Rady Gminy Poświętne
z dnia 18 stycznia 2019 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY POŚWIĘTNE
NA LATA 2019-2023**

I. PODSTAWA PRAWNA

Program będzie realizowany w szczególności w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r.poz. 1390);
- 2) Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.);
- 3) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.);
- 4) Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 998);
- 5) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

II. INFORMACJE OGÓLNE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia, a rodzice, czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Mimo że w relacjach międzyludzkich istniała zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać , iż jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w rodzinie.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać nie tylko w postaci zaburzeń emocjonalnych, ale także chorób somatycznych i psychicznych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie.

Według definicji zawartej w art.2 pkt.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt.1 (tj. członka rodziny rozumianego jako osobę**

najbliższą w rozumieniu art.115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks Karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Najczęściej występujące rodzaje i formy przemocy to:

1. **Przemoc fizyczna** – jest to wszelkiego rodzaju bezpośrednie działanie z użyciem siły, którego rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie np. popychanie obezwładnianie, kopanie, policzkowanie, szczypanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni, ograniczenie dostępu do pożywienia, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.

2. **Przemoc psychiczna** – jest to działanie prowadzące do niszczenia pozytywnego obrazu

osoby np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, ciągle krytykowanie, narzucanie własnych poglądów, kontrolowanie, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, stosowanie gróźb, szantażowanie itp.

3. **Przemoc seksualna** – jest to wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu

zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy np. nieakceptowane praktyki seksualne i pieszczoty, sadystyczne formy współżycia, krytykowanie zachowań seksualnych, seks z osobami trzecimi itp.

4. **Przemoc ekonomiczna** – jest to działanie mające na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka itp.

5. **Zaniedbywanie** – jest to niezaspokajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych dziecka, osoby starszej, czy niepełnosprawnej, odrzucenie emocjonalne.

Wszystkie formy przemocy wzajemnie się uzupełniają i przenikają. Ofiary rzadko doświadczają tylko jednej formy maltretowania. Bywa, że wykorzystywanie seksualne i przemoc fizyczna poprzedzane są przemocą psychiczną, towarzyszy temu też zaniedbanie ekonomiczne.

Problem przemocy wymaga podjęcia szerokiego, zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania.

Zmniejszenie rozmiarów przemocy w polskich rodzinach i pomagania ofiarom jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania różnych organizacji. Do tych celów został powołany Zespół Interdyscyplinarny.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Dotychczas w Gminie Poświętne nie przeprowadzono badań ankietowych dotyczących zjawiska przemocy, ale nie ulega wątpliwości, że omawiane zjawisko na naszym terenie występuje.

Potwierdzają to informacje Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej pozyskiwane bezpośrednio ze środowiska oraz dane Komisariatu Policji w Drzewicy.

Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Rok	2015	2016	2017	2018
1.	Ilość procedur „Niebieskich Kart” na terenie Gminy Poświętne	2	4	4	1
2.	Sprawcy przemocy w rodzinie	mężczyźni-2 kobiety- 0	mężczyźni-4 kobiety-0	mężczyźni-4 kobiety-0	mężczyźni-1 kobiety-0
	Suma	2	4	4	1
1.	Poszkodowani przemocą w rodzinie	mężczyźni-0 kobiety-2	mężczyźni-1 kobiety-3	mężczyźni-0 kobiety-4	mężczyźni-1 kobiety-0
	Suma	2	4	4	1

Na terenie Gminy Poświętne zjawisko przemocy powiązane jest głównie z alkoholizmem i dotyka głównie rodzin w których osoba stosująca przemoc jest uzależniona od alkoholu, co potwierdzają między innymi wszczęte procedury Niebieskich Kart. Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są członkowie rodziny tj. małżonkowie, dzieci, rodzeństwo, bliskie osoby którym ofiara się zwierza. Ofiary przemocy zazwyczaj boją się, a niejednokrotnie wstydzą się o tym mówić i zeznawać, wołają, aby przemoc ta trwała, gdyż w większości nie wierzą iż ktokolwiek jest w stanie im pomóc.

Tylko zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwaniu poprzez zgłoszenie tego problemu odpowiednim organom.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem.

IV. ADRESACI PROGRAMU

1. Ofiary przemocy w rodzinie, w tym dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne;
2. Sprawcy przemocy w rodzinie;
3. Świadkowie przemocy w rodzinie;
4. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z ofiarami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pedagodzy, psychologodzy, nauczyciele, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, policjanci, pracownicy służby zdrowia, duchowni);
5. Społeczność lokalna.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
2. Policja;
3. Zespół Interdyscyplinarny;
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
5. Placówki oświatowe;
6. Służba zdrowia;
7. Powiatowe Centrum Pomocy rodzinie z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej;
8. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna;
9. Kuratorzy Sądowi.

VI. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy poprzez podniesienie świadomości społecznej.

VII. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy;
2. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy;
3. Wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, socjalna - dzieciom i rodzinom dotkniętym przemocą;
4. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie;
5. Zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych;
6. Wspieranie ofiar przemocy w sytuacjach kryzysowych;
7. Ograniczenie występowania zachowań agresywnych wśród uczniów (ze szczególnym Uwzględnieniem agresji słownej);
8. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposób radzenia sobie z tym problemem;
9. Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy (porady

psychologa, prawnika, podejmowania interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy);

10. Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Opocznie w zakresie terapii dla ofiar przemocy;

11. Współpraca z placówkami opiekuńczo – wychowawczymi;

12. Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII. ZADANIA PROGRAMU

Poniższe zadania będą realizowane w latach 2019-2023.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator	Termin
1.	Udzielenie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą	-procedura „Niebieskiej Karty”; - praca socjalna, poradnictwo metodyczne, psychologiczno-pedagogiczne, rodzinne; - prowadzenie mediacji rodzinnych; - zapewnienie bezpieczeństwa poprzez udzielanie informacji oraz kierowanie ofiar oraz sprawców przemocy do ośrodków wsparcia i interwencji kryzysowej.	Ośrodek Pomocy Społecznej; Policja; Poradnie Specjalistyczne; Zespół Interdyscyplinarny	2019-2023
2.	Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej na temat zjawisk przemocy	- prowadzenie zajęć wychowawczych i edukacyjnych w szkołach; - wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu sprzyjających zachowaniom wolnym od przemocy tj. zajęcia w świetlicy środowiskowej, imprezy sportowe, udział w zajęciach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury; - poszerzanie wiedzy na temat rozmiarów przemocy w rodzinie tj. rozpowszechnianie programów profilaktycznych, poprzez spotkania i pogadanki.	Placówki oświatowe; świetlice.	2019-2023
3.	Zadania z zakresu Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu poprzez działania informacyjne: plakaty, ulotki; -udzielenie informacji o możliwości uzyskania pomocy specjalistów; - kierowanie osób nadużywających alkohol na badanie biegłego sądowego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia;	GKRPA; GOPS; Zespół Interdyscyplinarny	2019-2023

		- kierowanie do Ośrodków Terapii Uzależnień.		
4.	Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec problemów przemocy domowej	- opracowanie i wykonanie ulotek i plakatów służących podniesieniu świadomości społecznej i wrażliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - próby ograniczania i zniechęcania do programów dla dzieci w których zawarta jest przemoc poprzez alternatywne spędzanie czasu wolnego; - propagowanie zachowań sprzyjających pozytywnym postawom w rodzinie poprzez organizowanie imprez rodzinnych tj. piknik rodzinny, Dzień Sportu, Dzień Dziecka.	GKRPA; GOPS; Zespół Interdyscyplinarny ; Placówki oświatowe.	2019-2023
5.	Zwiększenie skuteczności działań podmiotów uprawnionych do przeciwdziałania przemocy	- udostępnianie wiadomości o instytucjach udzielających pierwszej pomocy w sytuacji występowania przemocy w rodzinie; - udzielenie pomocy w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego; - poradnictwo; - systematyczne podnoszenie kwalifikacji Zespołu Interdyscyplinarnego;	Zespół Interdyscyplinarny ; wszyscy realizatorzy programu.	2019-2023
6.	Diagnozowanie i monitorowanie problemów przemocy na terenie gminy	- stworzenie baz danych dotyczących zjawisk przemocy; - badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą poprzez ewaluację bieżącej sytuacji.	Policja; GOPS; Zespół Interdyscyplinarny .	2019-2023

IX. WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ

1. Liczba wypełnionych Niebieskich Kart przez Policję i pomoc społeczną;
2. Liczba przeprowadzonych zajęć wychowawczych i edukacyjnych;
3. Liczba ponownych incydentów stosowania przemocy wśród sprawców objętych procedurą „Niebieskiej Karty”;
4. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy;
5. Liczba udzielonych porad i informacji;
6. Liczba ulotek, broszur, materiałów informacyjnych;
7. Liczba szkoleń dla kadry pomocy społecznej i innych realizatorów Programu;
8. Liczba osób uczestniczących w zajęciach terapeutycznych;

9. Liczba imprez okolicznościowych;
10. Liczba wdrożonych programów edukacyjnych.

X. PRZEWIDYWANE EFEKTY

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
2. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy;
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą;
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawie przeciwdziałania przemocy;
6. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą;
7. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach wynikających z przemocy.

XI. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie będzie finansowana ze środków pochodzących z budżetu:

1. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
2. Środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na rok 2019 zaplanowana kwota na realizację zadań Programu wynosi 2 000 złotych.

XI. EWALUACJA

Ewaluacja Programu dokonywana będzie po realizacji każdego z zaplanowanych na dany rok działań i poddane jej ocenie zostaną rezultaty uzyskane w wyniku porównania ze wskaźnikami wymienionymi w dziale IX .

XIII. MONITORING

1. Wójt Gminy Poświętne sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.
2. Za monitoring i ewaluację Programu odpowiedzialny będzie Koordynator Programu, który raz w roku dokona szczegółowej oceny realizacji poszczególnych zadań.
3. Funkcję Koordynatora Programu pełnił będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Poświętnem.
4. Koordynator przedkłada Wójtowi Gminy Poświętne zbiorcze sprawozdanie z realizacji Programu, do dnia 30 kwietnia za rok poprzedni.